

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR.520
din data de 27.09.2017.

Dosar nr. 459/2016

Petiția nr. 4006/28.06.2016

Petent: Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități, reprezentant al domnului ...

Reclamat: ...

Obiect: tratament diferențiat aplicat unui elev minor de către partea reclamată.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petenților

I.1.1 Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități, reprezentant al domnului ...,

I.2. Numele, domiciliul sau reședința reclamatului

I.2.1 ...,

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1 Petentul susține că familia ..., are un copil diagnosticat cu ADHD discriminat de către reclamat.În calitate de învățătoare a acestuia.

III. Procedura de citare

3.1 Prin adresa înregistrată cu nr.4006.01.07.2016, a fost citat domnul ... pentru data de 26.07.2016. Procedură legal îndeplinită.

3.2 Prin adresa înregistrată cu nr.4085.01.07.2016, a fost citată doamna ..., pentru data de 26.07.2016. Procedură legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

4.1 Petentul susține că părintele ..., are un fiu în vârstă de 7 ani diagnosticat cu ADHD și tulburare reactivă de atașament. Diagnosticul în cauză, înscriindu-se în sfera dizabilității atât din punct de vedere a patologiei medicale asociate, cât și din punct de vedere al necesității adaptării mediului la o serie de particularități specifice acestui tip de dizabilitate. Minorul este orientat către învățământul de masă, cu profesor itinerant/de sprijin, conform Certificatului de orientare școlară și profesională a Municipiului București (CMBRAE). În perioada 15.09.2015-16.03.2016, minorul a urmat cursurile Școlii Generale nr. 92 București, într-o clasă pregătitoare normală, diagnosticul de ADHD fiind adus la cunoștința doamnei învățătoare. Petentul susține că, părinții copilului au intervenit în sprijinul acestuia, angajând un profesor de sprijin, deși acesta se atribuia din oficiu. Conducere unității precum și doamna învățătoare, au refuzat sprijinul unui alt profesor, respingând solicitările înregistrate sub nr. 2453/12.10.2015 și nr.2560/22.10.2015. Profesorul de sprijin a fost recomandat prin Certificatul de orientare școlară și profesională, iar prin refuzarea acestuia, s-au încălcat prevederile Ordinului nr.5574/2011, pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă. S-a produs marginalizarea elevului de către reclamată, în calitatea sa de învățător, aceasta într-o discuție cu elevul, "l-a rugat" să nu mai vină la școală, deoarece a "supărat-o". "Ulterior, profesorul itinerant a fost admis pentru perioada 9 noiembrie-27 noiembrie, dar numai în timpul pauzelor și a orelor de engleză, sport, religie. La școală, s-a conturat un cadru ostil și degradant pentru minor, prin amenințări din partea unor părinți la adresa minorului, încurajate de către reclamată. Amenințările s-u manifestat prin afirmații ca: *va fi luat de poliție de la școală și că părinții nu o să-l mai găsească*. Părinții colegilor minorului, au semnat o petiție pentru eliminarea minorului din școală și chiar au făcut grevă, manifestată prin absența propriilor copii de la școală. Elevul a continuat să meargă la ore, iar în data de 04.03.2016, un număr de elevi nu s-au mai prezentat, ajungându-se la un efectiv de 4 elevi în clasa doamnei învățătoare...". "Comportamentul abuziv și discriminator din partea reclamatei a continuat cu următoarele evenimente: elevul a fost trimis acasă la ora 9, deoarece țipase pe hol, acesta fiind în timpul orelor de curs și în responsabilitatea școlii. La data de 1 martie 2016 a fost umilit în fața clasei prin refuzarea mărtișorului și a florilor oferite reclamatei. Fapta l-a afectat profund pe elev, acesta declarând că este un prost!, doamna mea nu mă vrea nici pe mine, nici mărtișorul meu!. La data de 01.03.2016, doamna învățătoare a refuzat vehement să mai primească însoțitorul la clasă, amenințând cu retragerea semnăturii sale de pe aprobarea direcțiunii școlii". "La spectacolul organizat cu ocazia zilei de 8 martie, elevul a fost refuzat să participe, iar părinții acestuia au cerut explicații, iar cadrul didactic, a considerat că este îndreptățit să aleagă cu ce elevi dorește să desfășoare respectiva activitate extracurriculară. Și-a retras acordul cu privire la prezența profesorului de sprijin, la orele sale și a organizat o întâlnire cu ceilalți părinți, l-a care părinții elevului nu au fost invitați". Ca urmare a acestor evenimente, părinții elevului a solicitat la data de 16.03.2016, transferul la o altă unitate școlară, respectiv Școala Generală nr.200 din București, care se află la o distanță mult mai mare de domiciliul copilului.

4.2 Petentul susține că, atât copilul/elevul, cât și părinții acestuia, au fost tratați discriminator prin acțiunile reclamatei, creându-se un climat ostil și intimidant, reprezentând o formă de discriminare directă, pe criteriul dizabilității.

4.3 Centrul de psihiatrie și psihoterapie "Mind Care", a emis un Raport de evaluare neuropsihică al elevului ..., care arată faptul că, minorul are dificultăți de menținere a atenției în sarcini care necesită efort mental susținut, comportament hiperactiv, opoziționist, distractibil și impulsiv, predominant în ceea ce privește activitățile desfășurate la școală, sau în grupul de copii. Pentru ameliorarea acestor dificultăți, elevul a participat împreună cu părinții în cadrul Clinicii Mindcare, la ședințe de consiliere familială, pentru schimbarea stilului educațional parental, prin structurarea mediului de acasă, stabilirea de rutine și

responsabilități în programul zilnic, aplicarea imediată de consecințe și recompensarea adecvată a fiecărui tip de comportament, cu scopul reducerii distractibilității, impulsivității și opoziției. Familia a depus toate diligențele și s-a implicat intensiv în întreg procesul terapeutic și de stimulare a abilităților elevului, ceea ce a întărit progresele făcute în cadrul programului terapeutic. S-a indicat ca la școală, elevul să stea în prima bancă, aproape de doamna învățătoare, singur în bancă ori cu un copil liniștit, să fie atenționat mai frecvent legat de ceea ce are de făcut și să fie recompensat verbal de fiecare dată când se comportă bine și se concentrează la lecții.

Sușinerile părții reclamante

4.2 Partea reclamantă declară că, în anul școlar 2015-2016, elvul ..., a figurat ca elev înscris în efectivul clasei pregătitoare, clasă ce i s-a repartizat în septembrie 2015. Reclamata susține că elevul diagnosticat cu ADHD, a manifestat față de ea o "simpatie exagerată", în sensul în care, la intrarea în clasă i s-a "aruncat în brațe, agățându-se de gâtul ei și spunându-i *te iubesc!*". "Încă din primele momente, mi-am dat seama că am în față un copil cu un comportament cel puțin ciudat, care în câteva secunde a răvășit toate lucrurile de pe catedră, a luat bolul cu bomboane, refuzând să-l mai dea înapoi, decât în urma unor lungi negocieri și a aruncat materialele pregătite pentru acel eveniment". "Totuși, am considerat o provocare profesională acceptarea de a lucra cu un elev cu nevoi speciale educaționale, cu cât mai mult cu cât la seria trecută, am lucrat 4 ani cu o elevă hipoacuzică total, reușind o integrare certă a acesteia în colectivitate și achiziții fundamentale deosebite".

4.3 Reclamata arată că a dorit permanent să țină o bună colaborare cu familia elevului, reacțiile lor fiind pozitive, că elevul vine cu drag la școală iar eu sunt "ancora lui afectivă". "Personal am depus toate diligențele pentru ca elevul să vină la școală, în semestrul I, a înregistrat un număr total de 42 de absențe nemotivate. În pofida tuturor dificultăților emoționale la care eram suspusă zilnic, dar izbutisem să controlez situația". Partea reclamantă declară că, "regretă enorm faptul că, nu a existat o întâlnire între mine și elev. Eu nu știu cum, când și mai ales de ce familia ...a hotărât retragerea copilului din clasa mea. La dulapul personal al elevului se regăsesc și astăzi obiectele acetuia, precum și portofoliul educațional".

4.3 Reclamata susține că, în permanență a avut o deschidere în a colabora cu părinții elevului, și invers a primit sprijin din partea lor, atașând dosarului câteva print screen-uri care pot arăta acest lucru: Mama elevului: "Mi-a zis că nu v-a ascultat azi să stea în bancă...Mi-a zis și de ora de sport. Sper că sunteți mai bine. Eu mi-aș dori să vorbim din când în când dar nu vreau să deranjez sau să vă bat la cap inutil. Dacă pot să ajut cu ceva, să-mi spuneți vă rog!", Reclamata: "Să urcați la prânz în clasă!". Reclamata: "Îmi este dor de tine. Sărbători fericite! ...", Mama elevului: "Bună dimineața! Puteți să îmi confirmați că a ajuns ...în clasă? Multumesc!", Reclamata: "A ajuns!!!".

V. Motivele de fapt și de drept

5.1 Colegiul director al CNCD reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație în care, familia ...are un copil diagnosticat cu ADHD și partea reclamantă în calitate de învățătoare a acestuia, se manifestă printr-un comportament discriminator de respingere și marginalizare

Potrivit definiției discriminării, astfel cum este reglementată în O.G. nr.137/2000, republicată, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din O.G. nr.137/2000, republicată. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus datorită unui criteriu prevăzut de art.2 alin.1), respectiv rasă, naționalitate,

etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Condiția criteriului ca motiv determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

5.2 Astfel se poate considera discriminare;

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept

Colegiul director, este chemat să se pronunțe potrivit obiectului petiției, pe fapte/acte de discriminare manifestate de către reclamată în calitate de învățătoare, printr-un comportament de respingere și marginalizare a elevului său.

Familia ...are un fiu în vârstă de 7 ani diagnosticat cu ADHD și tulburare reactivă de atașament. Diagnosticul medical se înscrie în sfera dizabilității atât din punct de vedere al patologiei medicale asociate, cât și din punct de vedere al necesității adaptării mediului la o serie de particularități specifice acestui tip de dizabilitate. Minorul este orientat de către medicii de specialitate, spre *învățământul de masă*. Aceștia recomandă printr-un Raport de evaluare neuropsihică faptul că, minorul/elevul trebuie adaptat colectivului clasei, să continue terapia individuală medicală și se impune să fie ținut sub observație, încurajat pozitiv, să fie purtate discuții cu acesta și să se caute alternative de reacție în situațiile de furie, agresivitate etc. Elevul trebuie implicat în sarcini care să-i permită să ia inițiativa, să fie antrenat mai des la răspunsuri ori activități practice în timpul lecției și în timpul activităților extrașcolare etc. Din afirmațiile petentului, reiese faptul că partea reclamată a manifestat un comportament necorespunzător față de elev, și în neconcordanță cu prevederile Ordinului nr.5574/2011, pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă. I se aduc acuzații reclamatei în obiectul petiției că, a manifestat un comportament ostil/ amenințător manifestate prin afirmații ca: *“va fi luat de poliție de la școală și că părinții nu o să-l mai găsească*. Mai mult decât atât, se afirmă că sub îndemnul reclamatei, părinții colegilor minorului au semnat o petiție pentru eliminarea minorului din școală și chiar au făcut grevă, manifestată prin absența propriilor copii de la școală. Elevul a continuat să meargă la ore, iar în data de 04.03.2016, un număr de elevi nu s-au mai prezentat, ajungându-se la un efectiv de 4 elevi în clasa doamnei învățătoare...”. Este relatat în petiție un eveniment prin care, “la data de 1 martie a fost umilit în fața clasei prin refuzarea mărtișorului și a florilor oferite reclamatei. Faptă ce l-a afectat profund pe elev, acesta declarând că este un prost!, doamna mea nu mă vrea nici pe mine, nici mărtișorul meu!”. Petenta arată că de la începutul deschiderii anului școlar, și-a dat seama că va colabora destul de greu cu elevul, acesta manifestându-se printr-o “simpatie exagerată”, “în sensul în care, la intrarea în clasă i s-a aruncat în brațe, agățându-se de gâtul ei și spunându-i *te iubesc!*”. Reclamata susține că niciodată nu a manifestat un comportament de respingere a elevului, ci din contra a considerat că se poate implica în ajutorarea lui, mai ales că are o experiență anterioară de lucru cu o altă elevă: “Totuși, am considerat o provocare profesională acceptarea de a lucra cu un elev cu nevoi speciale educaționale, cu cât mai mult cu cât la seria trecută, am lucrat 4 ani cu o elevă hipoacuzică total, reușind o integrare certă a acesteia în colectivitate și achiziții fundamentale deosebite”. Implicarea acesteia a fost pozitivă, cu scopul vădit de a înțelege

situația și de a crea elevului un climat adecvat integrării și continuării școlii la clasa dânzei: “Personal am depus toate diligențele pentru ca elevul să vină la școală, în semestrul I, dar a înregistrat un număr total de 42 de absențe nemotivate. În pofida tuturor dificultăților emoționale la care eram supusă zilnic, izbutisem să controlez situația”. Partea reclamată declară că, “regretă enorm faptul că, nu a existat o întâlnire între mine și elev. Eu nu știu cum, când și mai ales de ce familia ...a hotărât retragerea copilului din clasa mea. La dulapul personal al elevului se regăsesc și astăzi obiectele acetuia, precum și portofoliul educațional”.

Colegiul director din documentele depuse la dosarul cauzei de către părți și potrivit aplicării Ordinului nr.5574/2011, pentru aprobarea Metodologiei privind organizarea serviciilor de sprijin educațional pentru copiii, elevii și tinerii cu cerințe educaționale speciale, integrați în învățământul de masă, consideră că, nu s-au depus toate diligențele pentru ca elevul să fie integrat corespunzător, fără repercursiuni.

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.(1, din O.G.137/2000, cu modificările și completările ulterioare, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. (1, trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile*, dar care sunt tratate în *mod diferit*, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

În considerentele celor de mai sus, Colegiul reține ca fapta de discriminare invocată de petent, respectiv comportamentul discriminator manifestat asupra copilului minor, elev în clasa în care reclamata este învățătoare, are la bază criteriul dizabilității (ADHD).

Coroborând aspectele reținute obiectului sesizării astfel cum este formulată, Colegiul Director hotărăște că s-a săvârșit o faptă de discriminare, prevăzută de art. 2 alin. 1, și art. 2 alin. 4, „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”, coroborat cu art.11, alin.(1, “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad ori nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie favorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexual a persoanelor în cauză”, din O.G. nr. 137/2000, republicată. Colegiul director, sancționează partea reclamată ... cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei(una mie lei). Recomandă conducerii unității școlare în cadrul căreia predă reclamata, “Școala Generală nr. 92”, să depună toate diligențele ca pe viitor să se evite situații discriminatorii de marginalizare/discriminare a elevilor încadrați în grad de handicap.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare conform art. 2 alin. 1, și art. 2 cu alin. 4, „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intră sub incidența legii penale”, coroborat cu art.11, alin.(1, “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, refuzarea accesului unei persoane sau unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad ori nivel, din cauza apartenenței acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexual a persoanelor în cauză“, din O.G. nr. 137/2000, republicată.

2. Sancționează partea reclamată ..., cu amendă contravențională în cuantum de 1000 de lei(una mie lei).

3. Recomandă conducerii unității școlare în cadrul căreia predă reclamata, “Școala Generală nr. 92”, să depună toate diligențele ca pe viitor să se evite situații discriminatorii de marginalizare/discriminare a elevilor diagnosticați cu deficiențe de handicap.

4 Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

5. O copie a hotărârii se va transmite părților.

a) ...-Centrul European pentru Drepturile Copiilor cu Dizabilități,

b) ...,

c) Școala Generală nr. 92,

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda contravențională se va plăti la Direcția de Impozite și Taxe Locale a sectorului 3.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

JURA CRISTIAN– Membru

LAZĂR MARIA – Membru

THEODORA BERTZI – Membru

POPA CLAUDIA– Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Redactat G.L și R.O